

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt (i.o.)

STARTNOTITIE 'SAMEN DUURZAAM ENERGIE OPWEKKEN'

Datum: 20 november 2017

Door: Marius Roel

1 Inleiding

Iedereen weet inmiddels dat de voorraden aan fossiele energie, zoals die van olie en gas, eindig zijn en dat we te veel CO₂ uitstoten. Het moet daarom anders. Op initiatief van Hans Schiphorst is een paar maanden geleden een werkgroep begonnen met het kijken naar de mogelijkheden voor het oprichten van een **Energie coöperatie voor Oldemarkt** en omgeving (kortweg ECO genoemd).

We gaan hiermee niet direct de wereld veranderen, maar kunnen wel een bijdrage leveren. En het is mooi om dat *samen* te doen. Of zoals *Loesje* zegt: *Waarom moeilijk doen, als het samen kan.*

Landelijk en ook in de Kop van Overijssel worden veel meer initiatieven ontplooid, zoals Energie Coöperatie Wieden-Weerribben in Dwarsgracht-Jonen, Energiek rondom de Middenweg en G1000.nu van de gemeente Steenwijkerland.

De werkgroep bestaat, naast Hans Schiphorst uit Hans de Lange, Henk Plat, Sjoerd Bakker en Marius Roel. Al deze mensen hebben al zonnepanelen op hun eigen dak liggen. Zij hebben in die zin dus geen baat bij deelname in een coöperatie, maar zetten zich op deze manier graag in voor een duurzamere samenleving.

2 Informatieavond d.d. 7 november 2017

Als start is op 7 november in MFC Dalzicht een informatieavond gehouden. De bijeenkomst was enerzijds is bedoeld om inwoners van Oldemarkt en omgeving zo goed mogelijk te informeren over de plannen en anderzijds om te kijken of het initiatief op voldoende belangstelling kan rekenen om door te gaan.

Het programma van de avond zag er als volgt uit:

- Presentatie Hans Schiphorst: De opzet van een coöperatie, wat komt er bij kijken, wat kost het en wat levert het op.
- Presentatie Ruurd Huisman: Ervaring uit de praktijk, successen en hobbels bij de oprichting van de Energie Coöperatie Wieden-Weerribben in Dwarsgracht/Jonen.
- Beantwoorden van vragen.

In deze notitie worden de meest van belang zijnde onderwerpen beschreven, zoals die tijdens de informatieavond aan de orde zijn geweest.

2.1 Een paar wetenswaardigheden

- Een kWh (1 kiloWattuur) is de hoeveelheid elektrische energie die je gebruikt als je een apparaat van 1000 Watt gedurende één uur gebruikt.
- De kosten van één kWh zijn globaal **€ 0,216.**

Deze kosten zijn te verdelen in:

- Opwekking € 0,058
 - Heffing Opslag Duurzame Energie - 0,002
 - Energiebelasting - 0,118
 - BTW - 0,037
- In het nieuwe regeerakkoord is opgenomen dat de salderingsregeling in 2020 wordt omgevormd in een nieuwe regeling. In de praktijk zal het er op neerkomen dat de regeling voor particulieren financieel minder gunstig zal worden. Er komt een aparte regeling voor energiecoöperaties die het mogelijk maakt dat omwonenden gemakkelijker kunnen participeren in duurzame energieprojecten in hun directe omgeving.

3 De (subsidie)mogelijkheden

Er zijn meerdere mogelijkheden om 'zelf' energie op te wekken. Windenergie stuit op veel verzet vanwege horizonvervuiling, geluid en slagschaduw. Een zonnepark op bv. het industrieterrein is veel moeilijker om te realiseren. Daarom is er voor gekozen om te kijken naar de mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie door middel van zonnepanelen op daken.

Hiervoor zijn drie subsidieregelingen beschikbaar:

- De salderingsmethode: (nog) heel gunstig bij panelen op je eigen dak.
- De SDE+ regeling: met name bedoeld voor ondernemers, zoals agrariërs die panelen op staldaken leggen en de opgewekte stroom zelf gebruiken en/of verkopen aan een energieleverancier.
- De postcoderoosregeling: voor (groepen) particulieren, eventueel samen met bedrijven.

3.1 De salderingsmethode

Dit is op dit moment nog de meest gunstige regeling. Bedoeld voor mensen die panelen op hun eigen dak plaatsen. De jaarlijks opgewekte energie die je zelf gebruikt wordt niet in rekening gebracht. Van eventueel meer opgewekte energie wordt het kale leveringstarief (ca € 0,12 per kWh) vergoed. Een rekenvoorbeeld:

- Voorbeeld 1:
 - Verbruik: 3.000 kWh
 - Zelf opwekken: 2.000 kWh (wordt volledig gesaldeerd, niet in rekening gebracht)
 - Je betaalt voor 1.000 kWh; ca € 0,216 (incl. EB, ODE en BTW) per kWh
- Voorbeeld 2:
 - Verbruik: 3.000 kWh
 - Zelf opwekken 4.000 kWh (3.000 kWh wordt gesaldeerd, niet in rekening gebracht)
 - De resterende 1.000 kWh wordt het kale energietarief inclusief BTW vergoed, maar zonder EB en ODE, zijnde ca € 0,12 per kWh.

Het heeft uit financieel oogpunt dus niet veel zin om veel meer energie op te wekken dan dat je zelf gebruikt.

3.2 De Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie 2017 (SDE+ regeling)

Bedoeld voor bedrijven en non-profit instellingen. Wordt met name gebruikt door ondernemers, zoals agrariërs die panelen op staldaken leggen en de opgewekte stroom zelf gebruiken en/of verkopen aan een energieleverancier.

Deze regeling is voor coöperatieve opwekking minder gunstig; er wordt hier niet nader ingegaan.

3.3 De Postcoderoosregeling (PCR)

Officieel is dit de 'Regeling Verlaagd Tarief'.

De regeling is bedoeld voor kleinverbruikers, die samen eigenaar zijn van een productie-installatie. Op je persoonlijke energierekening vervalt de energiebelasting van ca. € 0,12 per kWh voor het aantal afgenomen kWh uur dat gelijk is aan het aantal via de panelen opgewekte kWh.

Dit betekent globaal een halvering van de energielasten voor een periode van ten minste 15 jaar.

Particulieren, die deelnemen, investeren in de coöperatie een bedrag van ca. € 260,- per paneel. Eén paneel levert jaarlijks ca 240 kWh. Het aantal panelen per deelnemer is beperkt tot een maximum opwekking van 10.000 kWh per deelnemer.

Ook bij de PCR regeling geldt dat het, uit financieel oogpunt, gunstig is niet meer te installeren dan je eigen gebruik. Dat betekent voor een gemiddeld gezin met een gebruik van 3.000 kWh ongeveer 12 panelen.

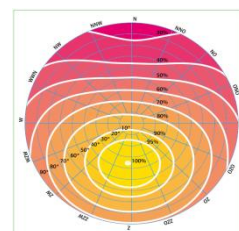
De postcoderoosregeling houdt in ons geval in dat, naast de inwoners van Oldemarkt, ook de inwoners van de volgende dorpen mogen meedoen: Blesdijke, Paasloo, IJsselham, Ossenzijl, Nijetrijne en Oldetrijne.

4 Energie Coöperatie Oldemarkt i.o. (ECO)

4.1 Geschikte daken

Het is van belang de panelen op een goede locatie te plaatsen. Voorlopig oriënteert ECO zich op daken van bedrijfsgebouwen op het industrieterrein De Boterberg in Oldemarkt. Bij selectie is de ligging en dakhoek in geval van een schuin dak ten opzichte van de zon belangrijk. Ook moet het dak voldoende draagkracht hebben.

Een eerste inventarisatie bij de ondernemers heeft drie mogelijkheden opgeleverd. Bijkomend voordeel is dat er op het industrieterrein voldoende capaciteit in het elektriciteitsnet zit om de panelen aan te sluiten. Verder betreft het in alle drie gevallen platte daken; panelen zijn hierop gemakkelijk te plaatsen.

Andere mogelijkheden, zoals daken van agrariërs in het buitengebied en een 'zonnepark' op stukken van het braakliggend industrieterrein zijn ook mogelijk, maar lijken vooralsnog niet de meest gunstige plek.

4.2 Wat betekent het voor de dakaanbieder

De ondernemer (dakaanbieder) krijgt van de coöperatie een vergoeding. (De vergoeding is onderhandelbaar) globaal € 1,50 tot € 2,- per paneel per jaar.

De dakaanbieder kan ook deelnemen in de coöperatie door panelen te kopen als hij minder dan 10.000 kWh afneemt en anders gebruik maken van de SDE+ regeling, buiten de coöperatie om. Er wordt een contract opgesteld waarin het 'recht van opstal' wordt bepaald.

4.3 Wat betekent het voor de deelnemer

Deelnemers worden lid van de coöperatie. Zij investeren in zonnepanelen; kosten € 250 á 260,- per paneel. Via de energierekening ontvangt de deelnemer een belastingvoordeel van ca. € 0,12 per kWh voor het aantal afgenomen kWh uur dat gelijk is aan het aantal via de panelen opgewekte kWh.

Het rendement bedraagt 3 tot 7 %. Dit is afhankelijk van veel factoren, zoals de kosten voor de inkoop van panelen, de opbrengst van de verkoop, het aantal panelen etc., en kan pas in een later stadium nauwkeuriger worden berekend. Op deze manier levert je geld iets op, het is prettig dat de coöperatie ontzorgt en je doet met elkaar iets voor je naaste omgeving.

Twee rekenvoorbeelden die zijn ontleend aan business cases van bestaande energie coöperaties:

- Voorbeeld 1:
 - Investering per paneel: € 275,-
 - Teruggaaf EB/ 15 jaar: € 500,-
 - Netto profijt: € 225,-
 - Rendement in %: 5,4
 - $(2,75 \times 15 \times 5,4 = 225)$
- Voorbeeld 2:
 - Investering per paneel: € 260,-
 - Teruggaaf EB/ 15 jaar: € 525,-
 - Netto profijt: € 225,-
 - Rendement in %: 6,7
 - $(2,60 \times 15 \times 6,7 = 265)$

Het is mogelijk dat moet worden overgestapt naar een andere, meer gunstige, energieleverancier. Hier kunnen kosten mee gemoeid zijn. Deze kosten worden mogelijk vergoed door de coöperatie uit een opstartsubsidie van de Gemeente Steenwijkerland.

4.4 De organisatie van een coöperatie

De meest gunstige rechtsvorm is een coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid.

De coöperatie verzorgt de aanschaf, montage, het beheer en onderhoud en de verzekering van de zonne-installatie

Zij ontvangt van de afnemer (Greenchoice, Qurrent of een andere energieleverancier) een bedrag per geleverde kWh. Dit bedrag ligt niet vooraf vast en moet worden onderhandeld.

5 Voorbeeldfunctie Energiecoöperatie Wieden-Weerribben in Dwarsgracht/Jonen

In de praktijk blijkt dat er veel zaken moeten worden geregeld en uitgezocht.

Wij maken daarbij dankbaar gebruik van de ervaringen van de Energiecoöperatie Wieden-Weerribben U.A. in Dwarsgracht/Jonen. Daar is in november 2016 de energiecoöperatie daadwerkelijk opgericht. Voor deze rechtsvorm is gekozen omdat het de meest democratische vorm is en het beleid gemeenschappelijk wordt bepaald.

Er is een definitief ondernemersplan geschreven op basis van offertes. De definitieve cijfers geven een veel gunstiger resultaat dat eerder was berekend. Er worden 672 panelen geplaatst voor € 253,- per paneel. Dit zal een rendement opleveren van ca 7%.

In juni 2017 is groen licht gegeven voor de uitvoering. In september 2017 zijn de offertes met Enexis (netbeheerder), Solix (aannemer) en Greenchoice (afnemer van de stroom) getekend. In december 2017 worden de panelen geplaatst.

In het proces om te komen tot de Energiecoöperatie Wieden-Weerribben in Dwarsgracht/Jonen zijn verschillende succesfactoren te benoemen:

- De samenstelling van de werkgroep was heel gedifferentieerd en daardoor succesvol en leerzaam. Eén lid heeft veel kennis van de techniek en energietransitie, een andere is notaris en heeft de contracten behandeld.
- De persoonlijke benadering heeft de saamhorigheid in het dorp bevorderd.
- Door de gemeente Steenwijkerland en de provincie Overijssel zijn subsidies verstrekt die de financiële problemen heeft glad gestreken.

Natuurlijk waren er ook hobbels te nemen:

- Bij het definitief vaststellen van geschikte daken vielen alle eerder geselecteerde daken af onder meer door problemen met asbestsanering, meerdere eigenaren die het niet eens konden worden. Een ander dak bleek onvoldoende draagkracht te hebben. Er zijn inmiddels twee nieuwe daken gevonden, vlak buiten Dwarsgracht aan de Kapelweg 3 en de Kanaaldijk 9.
- Van de ruim 40 optiehouders vielen bij het maken van definitieve afspraken 11 deelnemers af. Min of meer noodgedwongen zijn nieuwe deelnemers geworven in Giethoorn, dat ook binnen de postcoderoos valt.
- Bij de realisatie van de aansluiting op het elektriciteitsnet bleek dat Enexis de 'maatschappelijke kosten' te hoog vond. Dit probleem is later, na overleg, opgelost.
- Verschillende deelnemers kregen te maken met een opzegboete bij hun huidige energieleverancier (Essent en Nuon). Met een extra financiële bijdrage vanuit Gemeente Steenwijkerland is dit opgelost.

6 Beantwoorden van vragen

Na afloop van de informatieavond in Dalzicht zijn vanuit de zaal verschillende vragen gesteld. Hier een overzicht:

- Waarom geen panelen op de grond/in het weiland, zoals bij Emmeloord?
 - Op de grond is ook mogelijk, maar brengt extra kosten met zich mee voor beveiliging tegen onder meer vandalisme. Mogelijkheid is voorlopig geparkeerd.
- Wat is de ondergrens voor het oprichten van een coöperatie?
 - Voorlopig wordt uitgegaan van een aantal van 400 panelen om een voldoende hoog rendement en een goede exploitatie te waarborgen.
- Is het plaatsen van panelen op (kleine) particuliere daken ook mogelijk?
 - Panelen van een coöperatie op meerdere kleine daken is duur vanwege het aantal aansluitingen op het net, beheer en onderhoud e.d. en daarom niet aantrekkelijk.
- Hoeveel panelen kan een deelnemer aanschaffen?
 - Deelnemers kunnen 1 tot 40 panelen aanschaffen. Omdat het voordeel van de teruggave energiebelasting (EB en ODE) alleen geldt voor de kWh's voor eigen gebruik is het uit financieel oogpunt verstandig het aantal daartoe te beperken.
- Het gasgebruik zal afnemen en het gebruik van elektriciteit zal toenemen. Kan men later nog panelen bijkopen?
 - Ja, men kan later panelen bijkopen.
- Kunnen mensen met eigen panelen op het dak lid worden?
 - Ja, mensen met 'eigen' panelen kunnen ook deelnemen in de coöperatie. Voor hen geldt natuurlijk ook dat meer leveren dan gebruiken weinig financieel voordeel oplevert.

- Moet iedereen overstappen naar dezelfde energieleverancier?
 - Het is onder voorwaarden wel mogelijk dat de contractperiode kan worden uitgediend. De coöperatie werkt met één energieleverancier/afnemer. Dit is aantrekkelijk omdat de energieleverancier per klant een vergoeding betaalt aan de coöperatie. Er zijn meerdere leveranciers die willen meewerken.
- Wat gebeurt er bij overlijden van de deelnemer?
 - De coöperatie heeft, zei het beperkt, mogelijkheden om deelnemers uit te kopen bij overlijden.
- Wat gebeurt er bij verhuizing van de deelnemer?
 - Als de deelnemer verhuist binnen de postcodehoos blijft hij/zij gewoon lid. Verhuist hij/zij buiten de postcodehoos dan zal hij moeten proberen zijn aandeel met het huis mee te verkopen.
- Wat als de spelregels van de subsidieregelingen veranderen?
 - Het kan natuurlijk altijd gebeuren dat de (rijks)overheid stimuleringsregelingen voor energieopwekking aanpast. Dat zal dan gebeuren omdat energieopwekking goedkoper is geworden en daardoor het rendement hoger dan eerder verwacht. Voor de postcodehoosregeling ziet het er naar uit dat het voorlopig niet ongunstiger wordt, eerder gunstiger.
- Is opslag van elektrische energie mogelijk?
 - Voorlopig is de opslag van elektrische energie lokaal niet haalbaar. Feitelijk fungeert het elektriciteitsnet als opslag medium. Er wordt terug geleverd bij hogere productie dan gebruik en andersom wordt weer stroom uit het net gebruikt bij hoger gebruik dan productie.
- Wie betaalt voor de huur van het dak van de dakaanbieder?
 - De huur van het dak waarop de panelen liggen, wordt door de coöperatie betaald; het zit verwerkt in de rendementsberekening.
- Hoe zit het met de overstap naar een andere energieleverancier/afnemer?
 - Door de coöperatie wordt een 3 of 5 jarig contract aangegaan met een leverancier. Daarna wordt opnieuw bekeken wie de meest gunstige condities aanbiedt.

7 Hoe verder

Belangstellenden hebben tijdens en na de informatieavond hun gegevens ingevuld en zullen op de hoogte worden gehouden. Invullen verplicht nog tot niets. Iedereen die belangstelling heeft kan adresgegevens mailen aan: energiecooperatie@oldemarkt.info.

Binnenkort zal een vervolgvond worden belegd voor de belangstellenden die hebben gereageerd. Op basis van de resultaten van die avond zal worden bekeken of doorgaan zinvol is. Hopelijk is dat het geval en de werkgroep verder met de uitwerking van het plan.

De verwachting is dat er dan nog zeker één jaar voorbereiding nodig is voordat de zonnepanelen zijn geplaatst en daadwerkelijk energie zullen gaan leveren.